

izhaja vsak dan razen sobot, nedelj
in praznikov.
Issued daily except Saturdays,
Sundays and Holidays

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravniški prostori:
2657 South Lawndale Ave.
Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXXIX Cena lista je \$6.00 Subscribed as second-class matter January 18, 1935, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO 23, ILL., PETEK, 7. MARCA (MARCH 7), 1947 Subscription \$6.00 Yearly ŠTEV.—NUMBER 47

Ruski delegat obsodil ameriški atomski načrt

Gromyko je dejal na seji članov varnostnega sveta, da načrt ogroža ekonomsko neodvisnost drugih držav

Lake Success, N. Y., 6. marca. — Andrej A. Gromyko, ruski zunanji podminister in delegat v Organizaciji Združenih narodov, je na seji članov varnostnega sveta obsodil ameriški načrt glede mednarodne kontrole atomske energije. Dejal je, da je zločin in nesprejemljiv, da ogroža ekonomsko neodvisnost drugih držav in daje Ameriki svetovni monopol atomske energije.

Gromyko je šel preko prej izraženih ugovorov proti ameriški načrtu. Odločno se je izrekel proti mednarodni upravi atomskih tovarn in atomski produkciji, ki je jedro ameriškega načrta. Mednarodna kontrolna agencija bi zavzela čudno obliko mednarodnega varstva, ki bi se vmešavalo v ekonomsko življenje narodov in suvereniteto držav.

Ruski delegat je prvič postavil omejitve v "primernih slučajih", v katerih bi dovolil mednarodnim organom kontrole in inspekcije z odobritvijo večine. Taki organi bi morali biti izključeni od neomejenega dostopa do preme in operacij, zapiranja tovarn in vmešavanja v normalne rudniške obrate.

Gromyko je zahteval takojšnjo sklenitev dogovora, ki naj bi prepovedal izdelovanje atomskega orožja, ki je zdaj izključna posest Združenih držav. Ponovno je zagovarjal vetovno pravico v vsakem primeru kaznovanja. Odpravo te pravice je zahteval Bernard M. Baruch, prvi ameriški reprezentant v komisiji za atomsko energijo. Gromyko je dejal, da je pokojni predsednik Roosevelt, ne Stalin, na konferenci v Jalti na Krimu predlagal osvojitve načela sočasnosti, bivši britski premier Churchill pa podprl predlog glede pravice vetiranja. To je stalo iz namena, da bi lahko blokirali vsak poskus Kitajske za izgon Hongkonga iz rok Velike Britanije. Gromyko je citiral:

Domače vesti

Nov grob v La Salle

La Salle, Ill.—Dne 1. marca je umrla Mary Dular, rojena Konda, stara 72 let, doma z Dolenskega, od koder je prišla v La Salle 1902. Zelo se je udeleževala v gospodinskem klubu SND in naredila veliko za dom. Tukaj zapušača moža Franka, sina, tri hčere, 10 vnukov in pravnuka, v Clevelandu pa sestro.

V bolnišnici
Crafton, Pa.—V ženski bolnišnici v Pittsburghu se nahaja Josephine Ferme, članica društva 166 SNPJ. Obiski so dovoljeni. Društvo ji želi hitrega okrevanja.

Iz Clevelanda
Cleveland.—V državni šoli v Orientu, O., je umrl Charles Dulenc, star 34 let. Starši so mu umrli pred leti v Clevelandu. Tukaj zapušača dva brata in dve sestre. Družini Joseph J. Melle je umrl provorojenček. V bolnišnici Charity se nahaja miss Vickie Hočvar, uslužbenka v gl. uradu SDZ, ki se je morala podvreči operaciji.

Spremembe med voditelji v Ukrajini

Nov tajnik komunistične stranke

Moskva, 6. marca. — Vodstvo komunistične stranke v Ukrajini je bilo reorganizirano. Za tajnika centralnega odbora stranke je bil imenovan Lazar M. Kaganovič. On je nedavno služil Stalinu kot pomočnik in imel pozicijo ministra za stavniški material. Njemu je bilo poverjeno reorganiziranje ruskega železniškega sistema.

Kaganovič je nasledil N. S. Kručeva kot tajnika centralnega odbora komunistične stranke. Kručev je predsednik ukrajinskega vladnega sveta.

Marshall izrazil dvom v možnost dosege sporazuma

Washington, D. C., 6. marca. — Državni tajnik George C. Marshall je pred odhodom v Moskvo razkril, da gleda na izglede možnosti dosege sporazuma med štirimi velesilami o mirovni pogodbi za Nemčijo pesimistično. Na sestanku s časniki je izrazil upanje, da se bodo zunanji ministri sporazumeli glede mirovne pogodbe za Avstrijo.

Preliminarno delo, povezano s sestavljanjem mirovne pogodbe za Avstrijo, so dovršili namestniki zunanjih ministrov na konferenci v Londonu. Zunanji ministri bodo morali razpravljati o pogodbi za Nemčijo v Moskvi.

"Čaka naš težko delo," je rekel Marshall. "Zunanji ministri se bodo morali sporazumeti o temeljnih vprašanjih in postaviti podlago mirovni pogodbi za Nemčijo. Vesel bom, če bodo

Truman o potrebi svetovnega miru

Uspešni razgovori z mehiškim predsednikom

Mexico City, 6. marca. — Predsednik Truman, stoječ med razvalinami azteške in toleške civilizacije prastare Mehike, je v svojem govoru naglašal potrebo svetovnega miru, zaenpa pa je izrekel svarilo, da bo svet postal puščava, če ne bo cilj dosežen. Naglasil je, da on in mehiški predsednik Miguel Aleman delata za svetovni mir.

Truman je obiskal piramide, spomenike civilizacije, katere so zgradili toleški Indijanci. "Amerika in Mehika nečeta minule civilizacije," je dejal. "Dospeli smo do prelomne točke. Svet mora skrbeti za mir, kajti v obratnem slučaju bo postal puščava in razvalina. Vaš predsednik in jaz skušava to preprečiti."

Truman je imel sestanek s časnikarji. Povedal jim je, da je imel uspešne razgovore z mehiškim predsednikom. Ti so demonstrirali prijateljstvo in voljo za sodelovanje med Ameriko in Mehiko. Truman se bo danes vrnil v Ameriko.

Britski parlament sprejel socialistični načrt

London, 6. marca. — Laboritska večina v parlamentu je sprejela socialistični načrt delavske vlade glede podpravljanja industriji kljub opoziciji s strani konservativcev. Bivši premier Winston Churchill, vodja konservativne stranke, je zamen svari, da socializem ogroža življenje Velike Britanije. Načrt je bil sprejet z 289 proti 150 glasovom. Ta določa podpravljanje železnice in vseh drugih sredstev transportacije.

Murray kritiziral sprejeti načrt

Washington, D. C., 6. marca. — Philip Murray, predsednik Kongresa industrijskih organizacij, je kritiziral v nižji zbornici sprejeti načrt, ki prepoveduje tožbe za plačo od vrat do vrat. Dejal je, da je to prvi težak udarec socialnim reformam, katere je uveljavil pokojni predsednik Roosevelt. Murray je pozval senat, naj zavrne načrt, čigar avtor je kongresnik Gwynne.

Predsednik ADF podprl učitelje

Washington, D. C., 6. marca. — William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, je apeliral na vse centralne unije, naj podpirajo učitelje v borbi za zvišanje plače. Dejal je, da so plače učiteljev in učiteljice nizke, kar je sramota za Ameriko.

Kongresni odsek zahteva zagotovila

Washington, D. C., 6. marca. — Člani kongresnega odseka za zunanje zadeve so namignili, da bodo odobrili Trumanov načrt glede apropiacije \$350.000.000 za nasičevanje lačnih ljudi v evropskih državah, toda zahtevali so zagotovila, da bo razpečevanje živil in drugih potrebščin pod ameriško kontrolo, ne pa pod kontrolo pomožne organizacije UNRRA. Pred odsekom je nastopil državni podtajnik Clayton, ki je izjavil, da bo razpečevanje živil v ameriških rokah. Omenil je, da bodo živila dobile Italija, Grčija, Ogrska in morda tudi Poljska in Kitajska.

Truman naj pojasni krizo v Grčiji

Washington, D. C., 6. marca. — Kongresniki in senatorji so izjavili, da bodo pritiskali na predsednika Trumana za pojasnilo o krizi v Grčiji, preden bo padla odločitev, ali naj Amerika prevzame britske finančne in ekonomske obveznosti napram Grčiji. Velika Britanija je odprto priznala, da ne more zmagovati obveznosti in apelirala na Ameriko za pomoč.

ANGLIJA NAJ PRIDE V OKVIR ZDRUŽENIH DRŽAV

Senator Russell omenil razpadanje britske imperije

NAČRT BI ZNIZAL STROŠKE

Atlanta, Ga., 6. marca. — Senator Russell je predlagal, naj Anglija, Wales, Škotska in Irska pridejo v okvir Združenih držav. Predlog vsebuje njegov članek v listu Atlanta Constitution.

Russell omenja proces razpadanja britske imperije in dokazuje, da Velika Britanija ne more več izpolnjevati svojih obveznosti, katere bo morala prevzeti Amerika prej ali slej.

"Ozrmo se na rekord v presojanju situacije," pravi Russell v članku. "Angleži so šli v Grčijo, Palestino in Egipt, da bi zaščitili življensko linijo britskega imperija. Dokazano je, da ne morejo braniti te linije."

Amerika je bila pozvana, naj prevzame britske obveznosti v Grčiji. Ako se bo odzvala pozitivno, bo moral biti njen prvi korak odstranitev kralja, katerega je Velika Britanija veljala grške-mu ljudstvu.

Britska vlada je priznala, da ne more rešiti palestinskega problema. Njen položaj v Palestini je omajen. Predlog, naj Anglija postane ameriška država, bo najbrže zavrnjen, ker se zdi fantastičen. Moje mnenje je, da je praktičen iz več razlogov. Atlantik ni danes večja ovira kot je nekdaj bila reka Mississippi, ko so bile sprejete države na zapadni strani te reke.

Ako bo Anglija postala ameriška država, bo odpravljena ekonomska konkurenca in končana borba za svetovna tržišča. Svetovna trgovina se bo slobodno razvijala. Indija in Burma se bosta kmalu odcepili od Velike Britanije in postali neodvisni državi. Moj predlog je, da Anglija, Irska, Wales in Škotska pridejo v okvir Združenih držav kot separatne države. To bi bilo tudi v našem interesu. Ameriko bo stalo manj kot pa predvideva prevzete britskih obveznosti.

Glede angleškega kralja in kraljice se bi lahko uredilo. Oba bi šla lahko v pokoj. Kralj bi lahko kandidiral za senatorja, če se bi skušal uveljaviti v politiki. Winston Churchill bi tudi lahko postal kandidat za senatorja.

Obseg lakote v Moldaviji razkrit

Zaloge živil se izčrpale

Bukarešta, Rumunija, 6. marca. — Britski vojaški zdravnik je razkril obseg lakote v provinci Moldaviji, ki je bila v normalnih časih žitnica centralne Evrope. Več tisoč ljudi je že umrlo za lakoto.

Čez tri milijone ljudi je prizadetih v dolinah ob rekah Siret, Prut, Tutova in Bistrica. Zaloge živil so se izčrpale zaradi suše v zadnjih dveh letih. V Moldaviji so se vršile ljute bitke pred sušo in večina poljskih pridevkov je bila uničena.

Lakoti so se pridružile nalezljive bolezni; zaveze so značaj epidemije. Pomanjkanje je zdravnikov in bolničark, kakor tudi zdravil. Vse bolnišnice so natrpane z bolniki.

Odprava urada administracije cen

Washington, D. C., 6. marca. — Predlog, da se odpravi urad administracije cen in vse druge kontrole, ki so bile uveljavljene v vojnem času, je bil sprejet v senatu z 58 proti 29 glasovom. Demokratska opozicija je bila poražena. Predlog določa odpravo urada in kontrol 30. junija. Člani senatnega pododseka za bančne zadeve so se prej izrekli za zvišanje stanarine za deset odstotkov.

Obseg lakote v Moldaviji razkrit

Zaloge živil se izčrpale

Bukarešta, Rumunija, 6. marca. — Britski vojaški zdravnik je razkril obseg lakote v provinci Moldaviji, ki je bila v normalnih časih žitnica centralne Evrope. Več tisoč ljudi je že umrlo za lakoto.

Čez tri milijone ljudi je prizadetih v dolinah ob rekah Siret, Prut, Tutova in Bistrica. Zaloge živil so se izčrpale zaradi suše v zadnjih dveh letih. V Moldaviji so se vršile ljute bitke pred sušo in večina poljskih pridevkov je bila uničena.

Lakoti so se pridružile nalezljive bolezni; zaveze so značaj epidemije. Pomanjkanje je zdravnikov in bolničark, kakor tudi zdravil. Vse bolnišnice so natrpane z bolniki.

Odprava urada administracije cen

Washington, D. C., 6. marca. — Predlog, da se odpravi urad administracije cen in vse druge kontrole, ki so bile uveljavljene v vojnem času, je bil sprejet v senatu z 58 proti 29 glasovom. Demokratska opozicija je bila poražena. Predlog določa odpravo urada in kontrol 30. junija. Člani senatnega pododseka za bančne zadeve so se prej izrekli za zvišanje stanarine za deset odstotkov.

Navali na vlake v Nemčiji

Berlin, 6. marca. — Navali na vlake, naložene s premožem, se nadaljujejo v ameriški in britski okupacijski coni. V enem dnevu so nemške gänge ukrade 600 ton premožja. Spopadi med železniškimi stražniki in nemškimi civilisti so na dnevnem redu. Civilisti skušajo dobiti premožja za gretje stanovanj.

Stavka oblačilnih delavcev odvrnjena

New York, 6. marca. — Preteča stavka oblačilnih delavcev, članov unije International Ladies Garment Workers ADF, je bila odvrnjena z dosego sporazuma med unijo in delodajalci. Sporazum določa zvišanje plače za tri do šest dolarjev na teden. Predsednik unije je David Dubinsky.

Obnova krvavih izgrediv v Indiji

Lahore, Indija, 6. marca. — Novi izgredi so izbruhnili med muslimani in Hinduti v tem in drugih mestih. Najmanj 13 ljudi je bilo ubitih in čez 50 ranjenih.

AMERIŠKA POMOČ KITAJSKI BI POSLABŠALA SITUACIJO

New York, 6. marca. — Nathaniel Peffer, profesor na univerzi Columbij, je dejal, da bi nadaljnja pomoč Kitajski poslabšala, ne izboljšala, situacijo v deželi kot posledica napak ameriške politike. Peffer je bil član ameriške komisije, ki se je več mesecev mudila na Kitajskem.

"Ako mi posodimo Kitajski petsto milijonov dolarjev ali petsto centov, bo denar zapravljen v bojevanje," je dejal Peffer. "Po enem letu se ne bo ničesar spremenilo. Kitajsko denarstvo bo na robu poloma, kakor je sedaj."

Kitajska se ne bo izmotala iz finančne in ekonomske krize z ameriško pomočjo. Bolje bi bilo, ako bi mi vrgli denar v morje. Dodatna ameriška pomoč bi le omogočila ljudem, ki dominirajo centralno kitajsko vladno, nadaljevanje borbe proti komunističnim silam.

Kitajskim grupam, ki se kle-

Amerika naj ustoliči liberalno vladu v Grčiji

Značilna deklaracija bivšega grškega zunanjega ministra. Velika Britanija namerava znižati oboroženo silo v Grčiji

New York, 6. marca. — "Amerika bo najbolj uspešna v borbi proti komunizmu na Balkanu, ako se bo odločila za ustoličenje liberalne vlade v Grčiji," je izjavil John Sophianopoulos, bivši grški zunanji minister. On je vodilni grški levničar, ne pa komunist. Imel je razgovore z uradniki državnega departamenta, katere je skušal pridobiti za revizijo ameriške politike, da Amerika ne bi še nadalje podpirala britske politike v Grčiji.

Sophianopoulos bo odletel v London ta teden. Tam bo obnovil napore in skušal pridobiti zunanji urad in parlament za takojšen odpoklic britskih čet iz Grčije. Njegov namen je v nasprotju z ameriško zunanjo politiko. Trdi se, da je Amerika proti odpoklicu britskih čet iz Grčije. Bivši zunanji minister je zagovornik sprave in zblivanja v Grčiji. Izrazil je upanje, da bo ameriški državni tajnik George C. Marshall pridobil sovjetne na konferenci v Moskvi za evakuacijo ruskih čet iz Bolgarije in Rumunije, toda Velika Britanija naj bi takoj odpoklicala svoje čete iz Grčije.

"Kaj more storiti nekaj tisoč britskih vojakov v Grčiji proti ogromnemu številu ruskih vojakov v slovenskih državah?" je dejal. "Taka neznačilna sila ni zaščita, temveč nadloga. Američani bi zapravljali denar v Grčiji, kakor ga drugje, ako bi se odločili za rešitev vojaških in ekonomskih vprašanj pred rešitvijo političnih vprašanj. Ne glede, koliko denarja in orožja bi vrgli v Grčijo, ne bodo nikdar prinesli miru deželi."

Sophianopoulos je v razgovorih z uradniki državnega departamenta orisal program, katerega naj bi osvojila Amerika glede Grčije. Ta je:

Ustanovitev vlade, v kateri naj bi bile vse stranke reprezentirane.

Lahore, Indija, 6. marca. — Novi izgredi so izbruhnili med muslimani in Hinduti v tem in drugih mestih. Najmanj 13 ljudi je bilo ubitih in čez 50 ranjenih.

AMERIŠKA POMOČ KITAJSKI BI POSLABŠALA SITUACIJO

New York, 6. marca. — Nathaniel Peffer, profesor na univerzi Columbij, je dejal, da bi nadaljnja pomoč Kitajski poslabšala, ne izboljšala, situacijo v deželi kot posledica napak ameriške politike. Peffer je bil član ameriške komisije, ki se je več mesecev mudila na Kitajskem.

"Ako mi posodimo Kitajski petsto milijonov dolarjev ali petsto centov, bo denar zapravljen v bojevanje," je dejal Peffer. "Po enem letu se ne bo ničesar spremenilo. Kitajsko denarstvo bo na robu poloma, kakor je sedaj."

Kitajska se ne bo izmotala iz finančne in ekonomske krize z ameriško pomočjo. Bolje bi bilo, ako bi mi vrgli denar v morje. Dodatna ameriška pomoč bi le omogočila ljudem, ki dominirajo centralno kitajsko vladno, nadaljevanje borbe proti komunističnim silam.

Kitajskim grupam, ki se kle-

AMERIŠKA POMOČ KITAJSKI BI POSLABŠALA SITUACIJO

New York, 6. marca. — Nathaniel Peffer, profesor na univerzi Columbij, je dejal, da bi nadaljnja pomoč Kitajski poslabšala, ne izboljšala, situacijo v deželi kot posledica napak ameriške politike. Peffer je bil član ameriške komisije, ki se je več mesecev mudila na Kitajskem.

"Ako mi posodimo Kitajski petsto milijonov dolarjev ali petsto centov, bo denar zapravljen v bojevanje," je dejal Peffer. "Po enem letu se ne bo ničesar spremenilo. Kitajsko denarstvo bo na robu poloma, kakor je sedaj."

Kitajska se ne bo izmotala iz finančne in ekonomske krize z ameriško pomočjo. Bolje bi bilo, ako bi mi vrgli denar v morje. Dodatna ameriška pomoč bi le omogočila ljudem, ki dominirajo centralno kitajsko vladno, nadaljevanje borbe proti komunističnim silam.

Kitajskim grupam, ki se kle-

Rusija podprla švedsko vladu

Dokumenti o odnošajih z Norveško objavljeni

Stockholm, Švedska, 6. marca. — Švedska vlada je razkrila, da je dobila podpora s strani Rusije pomladi 1. 1940, ko je odbila Hitlerjevo zahtevo glede prevoza orožja preko svojega ozemlja nemškim armadam na Norveškem.

Razkritje je v dokumentih, nanašajočih se na odnošaje med Švedsko in Norveško, v času po nemški invaziji Norveške v aprilu 1. 1940. Švedska vlada je dobila informacije, da je ruski zunanji minister Molotov povedal Nemcem, da je nevtralnost Švedske v interesu Rusije. To se omenja kot glavni razlog, zakaj ni Nemčija napadla Švedske.

Norveška je kapitulirala pred Nemčijo 10. junija 1. 1940, dva meseca po invaziji. Eno leto in devanast dni pozneje je Hitler napadel Rusijo.

Švedska vlada je priznala, da je po padcu Norveške dovolila prevoz nacističnega vojnega materiala in nemških vojakov preko svojega ozemlja. Dokumenti trdijo, da je v zadnji polovici leta 1940 prekoračila Švedsko 133.135 nemških vojakov. Med Nemci je bil tudi Paul Goebbels, minister nacistične propagande.

Britska vlada je poslala protest Švedski, ker je dovolila prehod nemškim vojakom. Naglasila je, da je Švedska krčila nevtralnost z direktno pomočjo sovražniku.

Norveška časniška agencija poroča, da so uradniki norveške vlade konferirali z uradniki švedske vlade pred objavo vsebine dokumentov. Zedinili so se o paralelnih vprašanjih z namenom, da se pokaže realna slika o odnošajih med državama.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT
GLASNIK IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE
JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Narodna za Zdravstveno drzavo (izven Chicago) in Kanado \$8.00
na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrt leta; za Chicago in okolico
Cook Co. \$7.50 za celo leto, \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$8.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and
Canada \$8.00 per year, Chicago and Cook County \$7.50 per year,
foreign countries \$9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi dopisov in nenarodnih
članov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti,
drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil
poštnino.

Advertising rates on agreement. Manuscripts of communications
and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts,
such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only
when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vseh, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

Amerika pred usodno odločitvijo—II

Kolikor razumemo, bo v prihodnjih tednih ali mesecih padla odločitev, da-li Amerika postane dedič angleškega razpadajočega imperializma in skuša obvarovati "zapadno demokracijo" pred sovjetskim medvedom, odnosno pred — "kooomunizmom". V deželi so se že pojavile močne sile, ki pravijo, da se mogoča Amerika ne more izogniti svoji "manifestni usodi", marveč mora prijeti za imperialistično baklo, katero ji je zadnje dni ponudila angleška delavska vlada. Ta ponudba se zaenkrat tiče samo Grčije, toda po implikacijah tudi vsega Sredozemlja in Bliznjega vzhoda.

Kot so govorile vesti, je angleška vlada obvestila Trumanovo administracijo, da Anglija ne more več nositi svojega bremena na Grškem, kjer je z bajoneti in tanki in bojnimi letali posadila reakcijo na vlado in zopet upostavila gnilo monarhijo. Grški narod pa očividno toliko ljubi to "demokratsko" vlado, da jo mora Anglija še danes vzdrževati z bajoneti.

Vsa poročila se strinjajo v tem, ako se angleško vojaštvo umakne iz Grčije, ne bi vzelo dolgo, ko bi se sedanji grški režim znašel na smetišču in kralj Jurij bi moral zopet bežati. Vsa poročila se strinjajo tudi v tem, da je sedanja grška vlada skrajno reakcionarna, v resnici vsaj napol fašistična in povsem nekompetentna. Glavno in izključno besedo ima reakcija, ki vlada deželi z domačimi in angleškimi bajonetmi v svojo lastno korist. Tudi gospodarstvo je tako zavoženo in v taki anarhiji kot v nobeni drugi deželi. Ako bi Grčija ne prejela velikega zunanega relifa, seveda predvsem iz Amerike, bi bilo že pokovico naroda umrlo od lakote. Seveda ne bogatini in črni borzizani, ki delajo masne kupčije tudi z relikom.

★

Značilno s tem v zvezi je to, da ni v ameriškem tisku in radiu nobene gonje proti tej vojaški intervenciji v Grčiji. Rusija ni na primer v nobeni ovisni državi šla toliko daleč, ne v Rumuniji niti na Ogrskem ali Bolgarskem, da bi s svojimi bajonetmi držala na krmilu vlado, katere narod neče. V svoji sferi Rusija res podpira levičarske režime, toda ne na tako aroganten, protiljudski in imperialističen način kot dela Anglija v Grčiji. Za angleško delavsko vlado je to največja sramota, katere ne bo mogla nikdar preboleti.

Vsakdo se lahko spominja, koliko krika je bilo pred dobrim letom proti Rusiji, ker se je obnavljala potegniti svoje vojaštvo iz Perzije. V tisti potezi Rusije seveda ni mogel nihče zagovarjati, toda tisti krik je bil povsem hipokritičen, kajti tako zvana zapadna "demokracija" ima eno merilo zase, popolnoma drugačno pa za Rusijo in druge levičarske vlade. Če bi na primer Rusija počenjala kaj takega na Poljskem ali v Jugoslaviji kot počenja Anglija na Grškem, to je vzdrževala poljsko ali Titovo vlado s svojimi bajonetmi na krmilu, to bi bilo rjovenja in hujkanja na vojno po tej deželi in tudi v Angliji, da bi se tresel svet. Takšna je ta naša "kričanska" in "demokratska" morala! Machiavelška in hipokritična brez primere.

★

Zdaj si bo v Grčiji umazala roke tudi kapitalistična Amerika. Kot je razvidno iz raznih poročil, je med Ameriko in Anglijo že prišlo do dogovora, po katerem bomo "mi" prevzeli del imperialističnega bremena na Grškem. Jedro tega dogovora je, da bo Anglija še naprej držala svoje vojaštvo v Grčiji, Amerika pa bo prevzela finančno breme, to je financirala angleško okupacijsko armado in grško reakcijo. Znati je treba! Zavihteti je treba le "kooomunizmu" strahilo in bogati Stric Sam je pripravljen postati največji — "sucker"!

Kot pravi neko poročilo iz Aten, je v reakcionarnih krogih zavladovala veliko veselje. Ako se vse srečno izteče, bo grška fašistična reakcija lahko zopet mirno spala. Na eni strani jo bodo še protektrirali angleški bajoneti, na drugi strani pa jo bo pred "kooomunizmom" tresel še Stric Sam založil z velikim "posojilom"—v resnici s subvencijo—in modernim orožjem, da bo lahko zgradila armado 200,000 mož in strla levičarske gerile.

Koliko bo stal ta imperialistični špas ameriške davkoplačevalce, še ni znano. Razna poročila govorijo, da Grčija potrebuje četrtilijarde dolarjev samo za saniranje svoje valute. Od ameriškega "posojila", ki bo po vseh znakih znašalo vsaj toliko in morda tudi precej več, namerava grška vlada porabiti \$140 milijonov samo za armado. Vojni bog Mars je torej lahko vesel, to je poleg grške reakcije. (Nekdo je dejal, ako Amerika nabruha dovolj milijonov dolarjev v Grčijo, bo morda še grške komuniste pridobila na svojo stran, da ji bodo peli hozano...)

★

Taka je ta igra. Nekje smo čitali, da je bila ta "grška kriza" inscenirana v tem času tudi zato, da kongres ne reducirja vojnih apropiacij za prihodnje fiskalno leto. Ta domneva najbrže ni povsem iz trte zvita. Na delu je vsekakor ves militaristični aparat z državnim departmentom vred, da kongres ne odčlupne niti milijončka od ogromnega vojnega proračuna. Zato ni povsem izključno, da Anglija ni dobila namiga s te strani, naj pride na dan z zahtevo, da jo Amerika razreši velikega bremena v Grčiji. Sigurno ni Anglija prišla na dan s to zahtevo brez predhodnega zakulisnega posvetovanja med Washingtonom in Londonom. Izgleda so, da je bila vsa ta igra zelo skrbno inscenirana, kajti "naš" državni department se je takoj odzval na angleško pletenje in bil takoj pripravljen, da jo razreši vsaj finančnega bremena v Grčiji. To sklepamo tudi po tem, ker se v Grčiji že nekaj časa nahaja Paul Porter, bivši načelnik OPA, z misijo, da preštudira grški položaj in svetuje "naši" vladi.

Tega ameriškega imperialističnega partnerstva je lahko najbolj vesela angleška vlada iz več razlogov. Prvič bo rešena težkega finančnega bremena — Anglija je v Grčijo že zabila čez sto milijonov dolarjev, to je poleg črtanja vojnega posojila Grčiji v

To in ono

Linden, N. J. — Minilo je že nekaj mesecev, odkar se je vršila konvencija SNPJ v Evelethu, Minn., kjer so se srečali naši delegati iz vseh krajev in mest širne Amerike. Z možem sva prejela pozdrave od delegatov iz daljnega San Francisca, in sicer sta zastopala društvo 304 dva delegata, menda oba Belokranja. Karto nam je poslal tudi Joe Petrić, delegat iz Toronta, Kanada. S konvencije nam je prinesel pozdrave tudi naš delegat M. Bizjak, ki je zastopal društvo 540 in 756.

Brata Bizjaka sem vprašala, če je spoznal našega pridnega Toneta Jankoviča in kako je velik. Povedal mi je, da "večni popotnik" ni ravno velikan, je pa zdrav in vesel mož. No, Tone, čitatelji te imajo radi in so veseli, kadar te srečajo in spoznajo. To pa zato, ker neprestano delaš za napredek SNPJ in splošno. Tudi tvoji dopisi so važni, vzlic temu pa so te gotovi razdirati neprestano napadali. Sedaj so se izkazali, da so hinavci in hočejo napadati vlado trpeče Jugoslavije. Ne morem razumeti, zakaj se zaletujejo v deželo, katere je odpravila suženstvo in naredila konec cerkveni bisagi.

Ako bi v Jugoslaviji zmagała reakcionarna stranka, bi danes imela župnišča kontrolo nad vsem ljudstvom. Poprej so gospodarili skofje in kaplani, kmet pa jim je moral rediti debele trebuhe. Nekoč, ko sem bila še otrok, je toča pobila vse grozdje po vinogradih, v jeseni pa je dekan oznanil, da se bo pričela vinska bira po določenih zidanih. Kaplan je prišel z velikim vozom v gorico, moj oče pa je rekel, da ne bo dal letos nič vina. Kaplan se je jezil in popisal vse po imenu in zagrozil, da bo tožil. Kmetje so rekli, naj kar toži. Ta kaplan se je pisal Mihael Klemenčič. Potem so šli v Črnomelji na sodišče in vsi so bili prisiljeni plačati po šest goldinarjev. Pozneje je bil kaplan premeščen za župnika v Črnomelji, kjer je umrl. Vsak kmet, ki je imel zidaničnico, je moral dati 28 litrov vina, v mesecu avgustu pa mirnik pšenice.

Kaplana sta imela tudi svoje vinograde in zidaničnice, potem pa sta prodajala vino in pšenico. Dekan pa je imel kar celo graščino, živino, konje, hlapce in dekle.

Da, slovenska duhovščina je lepo in brezskrbno živela na račun slovenskega ljudstva—sedaj pa ji je vse to odklenalo. Partizanom pa vsa čast, kajti oni so se borili za osvoboditev domovine in boljše bodočnost vsega jugoslovanskega ljudstva. Tudi mi smo izgubili svoje sorodnike, ki so umrli za svojo rodno grudo.

Agnes Pasarič.

Banket je lepo uspel

Wheeling, W. Va. — Dne 18. febr. smo priredili banket v počast Zlatka Balokovića in njegove žene, ki sta se pred kratkim povrnila z obiska v Jugoslavijo. Banket se je vršil v hotelu McLeure v Wheelingu. Udeležilo se ga je nad sto oseb, med njimi tudi lepo število Slovencev in Slovenk. Baloković je posetil tudi Ljubljano. Povedal nam je, da danes vlada v Jugoslaviji bratstvo in ogromna večina naroda je zadovoljna s sedanjo vlado. V Sloveniji je napravil veliko škodo izdajalec Rupnik.

Mrs. Baloković je obiskala tudi premogovnik v Istri in delavci so se izrazili, da so zadovoljni pod novim sistemom in novo vlado.

Na banketu je govoril br. Baric iz Pittsburgha, proti koncu pa tudi Karovanic iz Weirtona. On je omenil, da je bilo prvotno sklenjeno, da se ne bo kolektalo, toda narod v Jugoslaviji je še

vsoti 185 milijonov. Drugič bo s tem korakom Amerika prevzela moralno odgovornost za vzdrževanje grške reakcije na krmilu, tretjič pa bo vpregla Ameriko v strašenje anglo-ameriških imperialističnih interesov v Sredozemlju, predvsem pa v Mali Aziji, katero odgovornost je do zdaj nosila sama Anglija. Na drugi strani so te vloge lahko veseli le ameriški imperialisti in militaristi, ne pa ameriško ljudstvo, kajti bo nosilo vse posledice te imperialistične eskapade. Skrajni čas je, da ameriško ljudstvo dvigne glas proti tem imperialističnim načrtom in jih onemogoči, dokler ni prepozno.

Glasovi iz naših naselbin

Jacob F. Potofsky (desno), predsednik krojaške unije ACW, izroča ček za \$1,000 za stavkovno podporo članom časnikaškega gilda CIO v Camden, N. J.

vedno potreben pomoči, zato daruje \$20. Njegovemu zgledu so sledili drugi in v kratkem času se je zbralo skupaj \$369, katere vsota je bila poslana na Ameriški odbor za pomoč Jugoslaviji.

Darovali so po \$20: M. Karovanic, mr. Sertic in žena, Fr. Lasic in D. Duranovic; po \$10: L. Kacer, V. Tičič, John Močan, M. Cvetanovic, P. Rader, Ivan Antonic, mr. Pavic in žena, Ivan Tučkov, J. K. Turkalj, dr. Gajdoš.

Po \$5: G. Andjelic, M. Lovic, Stève Tulek, Rozi Škof, Jack Bartolovic, Steve Lakner, Mrs. Drnac in Ribo, Geo. Frelik, T. Tominac, mr. Reven in žena, Beneditk Marsic, Geo. Blatic, Dan Rešetar, Stojan Jovic, družina Puž, Mrs. Snoy, J. Skitarelic, S. Rubcic, T. S. Vucelic, J. Vedajic, M. Bošnjak, M. Bagaric, Joe Kršut, mr. Sustarsic, A. Marčević, J. Vitela, D. Oreščanin, mr. Ledvenka, M. Perkovic, Vid Bartolovic, družina Karovanic, Blanch Duranovic in W. K. Ručki. Tri osebe po \$3 in sedem po \$2.

Vsem najlepša hvala!
D. J. Duranovich.

Razno iz Broughtona

Broughton, Pa.—V stari domovini sta umrla moj oče in mati. Pred 40 leti sta živela v Broughtonu, a sta se potem vrnila domov. Pisala sta se Anton in Jožefa Ostanek, doma iz Malega Otoka pri Postojni. Pri hiši so rekli po domače pri Godeševih. Umrla sta še pred nemško in italijansko okupacijo.

V stari domovini imam še sestro in brata, a sovražnik jima je vse razbil in uničil.

Moji sinovi so se srečno povrnil iz vojne, sedaj pa je šel k vojakom najmlajši sin, star 18 let. On je pri mornarici in se mu jako dopade.

Tukaj je pričela smrt precej pogostoma kositi. Umrla sta dva člana, najprej Andrej Abram, za njim pa Frank King. Včasih se je kaj oglašila Urška Klobčar, sedaj pa sedi pri gorki peči.

Johana Faldiga.

Se zahvaljuje za pakete

Youngstown, O.—Prejela sem pismo od Ivanke Tomše, sedaj živeča v Novem mestu. Sporoča mi, da je za božične praznike prejela več paketov iz Amerike. Ona se vsem prav lepo zahvaljuje.

Kadar ji bo kdo poslal paket ali pisal pismo, naj priloži kupon, katerega se dobi na pošti, v starem kraju pa ga zamenja za znamke. Upam, da bodo to zahvalo sprejeli na znanje vsi, ki so ji pošiljali pakete. Reva se bi pisмено zahvalila, a nima denarja.

John Kozlevchar.

Potovanje po Texasu

Naylor, Mo.—Kadar se kdo poda na potovanje in bi želel obiskati Slovence, se naj obrne na Prosveto za naslove. Tako smo jih dobili mi, za kar se najlepše zahvaljujemo. Moj mož in jaz sva prevozila skoraj že vso deželo, samo še vzhodnih krajev ne.

Možiček je dobil nov avtomobil in ga je hotel preizkusiti. Vožnja skozi Texas je lepa, ker je ravnina in tudi preveč avtomobilov ni na cestah. Z nami je bila tudi moja sestra. V Texasu smo se vozili skozi sama majhna mesta. Ustavili smo se v Shepherdu, kjer živi Tony Seštan. Izvedeli smo, da dela na žagi, ker pa je bilo premokro, da bi vozili z avtom tja, smo šli kar naprej. Najbolj nas so zanimali lepe farme.

Podali smo se v Velasco, ki leži blizu morja. Pričeli smo bili, da bomo tam videli lepe farme, ko pa smo prišli tja, smo videli, da je vrta ni imel nihče. V tem mestu smo imeli naslov od Josepha Stembergerja, a ni smo imeli prilike, da bi ga obiskali. Videli smo veliko oljnih vrelcev in zabite cevi v zemljo, iz katerih je gorelo. Dospeli smo do lepih farm in nato v Rio Grande Valley, kjer je bil naš cilj.

Najprvo smo iskali Franka Podleska. Zagledali smo hišo vso v cvetih in žensko, ki je z motiko rahlajala zemljo okrog dreves. Takoj smo bili prepričani, da živi v hiši slovenska družina. Nismo se motili. Žensko smo nagovorili in bila je izredno iznenadena. Povedala nam je, da živi v tem kraju že 20 let, a še ni videla Slovenca. Ta kraj se imenuje Pharr, Tex. Ta družina je prišla iz Kansasa in je jako zadovoljna v Pharru; ima 20 akrov zemlje, katere je skoraj vsa obdelana. V hiši imajo naradni plin. Mož in žena sta bila zelo prijazna in nam ponudila prenočišče. Sploh sta nam v vseh ozirih lepo in gostoljubno postregla. Prav lepa hvala, mr. in mrs. Podleski!

Odpeljali smo se naprej proti Harlingenu in iskali družino A. Cociancich. Končno smo jo našli in vse je šlo gladko, samo stanovanja ni bilo mogoče najti in že smo mislili, da bomo prisiljeni spat v avtomobilu, v katerem pa bi bil slab počitek, kajti imeli smo seboj dosti prtljage in tudi moja sestra je potovala z nami. Potem pa smo dobili prenočišče pri neki Madžarki.

V tem kraju je lepa zemlja in najbrže bi kupila nekaj akrov, samo če bi bila 20 let mlajša. V teh krajih ne plačajo dosti delavcem na farmah, kajti zemljo obdelujejo Mehikanci, ki kar preplavajo reko Rio Grande in so v Texasu. Domačini ne bi hoteli delati za tako nizko plačo.

Cociancichevi so nam dobro postregli. Vzel so nas v Mehiko na kosilo, ki je sestajalo iz fajhijh krahč, jerebice in vsakovrstnih prikuh. Kosilo je bilo izvrstno. Najlepša hvala Cociancichevi družini za gostoljubnost! Veselilo bi me, ako se bi kdaj ob priliki oglašili pri nas

in z veseljem vam bomo postregli.

Pozabila sem omeniti, da tam ni slovenskih farmarjev, razen omenjene družine. Sicer pa se tudi mr. Cociancich ne bavi s farmarstvom, kajti on prevzame izdelovanje mramornega dela po velikih hotelih in drugih poslopih. Lastuje pa tudi farmo in mu ugaia v gorkem kraju.

Urška Derganc.

Glas iz Californije

Salinas, Cal.—Čitala sem dopis neke čitateljice, ki se je izrazila, da ji ne ugaia, če kdo piše na dolgo in široko o potovanju in omenja to in ono mamo, ki mu je jako gostoljubno postregla.

Well, jaz nisem bila edina, katere je napisala potopis. Malo pred mojim dopisom sem čitala o potovanju "Big" Tonyja in se mi je videl potopis zanimiv. Ako ne bi bila opisala našega potovanja, gotovo sedaj ne bi poznali nekaj tukajšnjih Slovencev in njihovih družin. S tem ne mislim nikogar žaliti, toda tudi meni ne ugaiajo vsi dopisi, a nič zato, ljudje smo pač različnega mišljenja in kar se mogoče zdi neki osebi zanimivo, je zame suhoparno.

Namen mojega današnjega pisanja je, ako je v naši bližini kateri Slovenec, naj bi se zglasil, da bi potem ustanovili društvo SNPJ v naši bližini. Mogoče živi kakšen Slovenec v Watsonvillu.

Naj omenim, da sem šla na pošto kmalu potem, ko je bil priobčen moj dopis v Prosveti, in bila sem jako presenečena, ko sem prejela pismo iz Pacific Grove. Ker je to mestce samo nekaj milj od nas, sem se čudila, kdo bi mi pisal, ko vendar ne poznam nikogar v tem mestu. Odprem pismo in vidim, da bi se rada seznanila z nami Ramovševa družina. Mrs. Ramovš se je namreč potrudila in pisala po naš naslov družini Cvelbar v Sharon, Pa. In tako smo se spoznali s prijazno Ramovšovo družino. Čez nekaj dni nato pa smo prejeli pismo iz Marina, Cal., ki je še bližje našega kraja kot Pacific Grove.

Pisal nam je mr. Požar, da se bi rad seznanil z nami. On živi v Marinu že devet let, a še ni naletel na Slovence. On se je obrnil na uredništvo Prosvete in dobil naslov Johna Zugla in našega. Mr. Požar je pred mnogimi leti živel v Chisholmu, Minn. Ko je pogorel Chisholm, sem bila otrok in hodila v šolo v Biwabik. Dobro se še spominjam, da nismo videli sonca 14 dni, tako gost dim je bil nad vsem železnem okrožjem. Mr. Požar je član ABZ in pošilja assessment v Chisholm že čez 20 let. Mož je dočkal že precejšnjo starost, a je še vedno čvrsta slovenska korenina. Ramovšovi pa so prišli iz Girarda, O., pred enim letom. Mrs. Ramovš ima tu sestro, katere živi tu že 17 let, a še ni naletela na Slovence. Torej, ako živi v tej okolici še kakšna slovenska družina, se naj zgasi na naslov podpisane.

Sedaj pa še naj povem, da smo šli na svečnico, 2. februarja, na obisk k Ramovševim, oni pa so imeli že pripravljeno, kako se bomo sešli z neko drugo Slovenko, katere službi pri jako bogatem gospodarju. In tako smo srečali Ančko (ne vem, kako se piše).

Ko smo prišli v Carmel Valley in je Ramovšev Billie zavil z glavne ceste v hrib, smo videli kraj precej lep, da bi tam živel delavec. Tako si mi je videlo kot da smo v raju: lepe tropične rastline vse naokoli, krasen vonj cvetic, cvetje vse naokrog. Prišla je Ančka in nas pozdravila. Hišnik Filipinec in zamorka Julia sta na razkaza vse zanimivosti in razkošje milijonarja. Samo soba za glasbo je tako imenitna, da bi človek kar strmel. Soba je polna umetnin, katere so bile importirane iz vseh delov sveta, največ pa iz južne Amerike.

Ogledali smo si tudi razne živali. Najbolj pa smo se razveselili, ko je nam Filipinec pokazal oranžna in limonina drevesa, ter dejal, da si lahko natrga-

mo sadja. Nikoli si nisem nadejala, da bo kdaj trgala limone in oranže z dreveja.

Tako se je spoznalo nekaj raztresenih Slovencev v dolini Salinas, katere je ravna kot miza in se vidi v daljavo, kakor da leče nese oko. Dolina je obdana od visokih gora in je dolga kakih 50 milj. Tukaj raste vsa vrste zelenjava, največ pa solata. Torej, ako je kaj Slovencev v Watsonvillu in okolici, prosim, da se zgasi na moj naslov.

Sylvia Skedel.

P. O. Box 1068,
Salinas, Cal.

Družinski koledar v Detroitu

Detroit, Mich.—Naznanjam rojakom, da sem prejel dolgo pričakovane Ameriške družinske koledarje in vas bom kmalu obiskal. Letošnji koledar ima lepo vsebino, zato sežite po njem. Ako kdo želi, lahko pride pogledati na moj dom, 1947 Florence.

Josef Korsic.

Iz Libraryja

Library, Pa.—Že dolgo časa se nisem oglašila v našem priljubljenem časopisu Prosveti.

Tukajšnji premogovniki dobro obratujejo in do sedaj so bili zapošleni stari in mladi, toda zdaj ne časa pa so pričeli odslavljati stare rudarje. Tu imamo sedaj zopet zimo, vendar pa se večkrat skupaj zberemo v našem Slovenskem domu in malo pokramljamo. Včasih se z mojimi možem odpeljava v tri milje oddaljeno slovensko naselbino Broughton. Tam je dosti Slovencev, ali le redko kdaj se kdo oglasi v Prosveti.

V Broughtonu sva srečala staro grčo Johna Škrbca. Povedal je nama, da ima že čez seden križev in še vedno suče lopate in se dobro počuti. Včasih je napisal kakšen dopis, sedaj pa peresa ne more več sukati.

Iz stare domovine sem prišla pred 43 leti in tedaj sem prinesla s seboj lep nov pipec. V starem kraju so imeli pipec pri vsaki hiši in navadno so z njimi lupili krompir. Ta moj pipec je torej star 43 let; ima rdeče platnice in je dolg šest palcev. S tem pipecem smo imeli že dosti šala. Ko sem prišla iz starega kraja, je imela moja sestra "bordare" na stanovanju in pipec je šel od nje do drugega. Nekdo pa ga je nesel v majno, a ga je izpustil. Zadnjič pa me je obiskal vsak in dejal: "Tu imaš tvoj pipec; 43 let sem skrbel zanj, zdaj pa ti pazi nanj." Prav lepo sem se mu zahvalila za to izgubljen stvarco. Če bo prišel naokrog Matija Pogorelec, mu ga bom dala za muzej.

Predpust je mimil in nekaj se jih je oženilo. Umrla pa je naša gloma Jennie Ambrožič. Pokopnica zapušča moža, sina in hčer. Želim ji miren počitek, družini pa moje globoko sožalje!

Urška Klobčar.

Veselica vdovcev

White Valley, Pa.—Že pred časom je bilo poročano, da bodo vdovci, člani Atletičnega in družabnega kluba, priredili plesno zabavo dne 22. marca. Morda bo kdo rekel, da bi bili boljše, da bi se vdovci spominjali svojih pokojnih žena, ne pa prirejali zabav, toda dokler živimo na tem grešnem svetu, je pravilno, da se od časa do časa tudi malo poveselimo.

V Exportu pa smo izgubili vdovca Aleka Škrjla, kajti naveličal se je vdovskega stanu in vdružil stopil v zakonski stan. Vsi tukajšnji vdovci mu želimo obilo sreče!

Nekateri se spodbikajo, češ, da Previc ni vdovec, naj tukaj pojasnim, da je on le tajnik vdovcev. Toliko pojasnila vsem tistim, ki jih ta stvar bode v očeh. V Prosveti z dne 27. januarja je zapisala Ana Grobin, ako bi Josephine Slapnik poslala kakšnega možkega v Broughton, se ne bi več nazaj povrnil, češ, da so v Broughtonu vdovec za devet mladih deklet in jih je kar cel ducat. V White Valleyju pa je več vdovcev kot ducat in sleber (Dolje na 2. strani.)

IN TAKO TUDI BO!

Inž. Vinko Sadar

Mi Slovenci smo zelo nevhvalni ljudje. Tako nebeško lep košček zemlje nam je naklonila prijazna usoda in vendar se sanili tega ne zavedamo. Samo krepko bi morali poprijeti in ustvariti bi s lastnimi rokami prekrasen zemeljski raj kakor ga zlepa nima tujina. Slovenskih gor in nikjer drugod na svetu, malo je Vipavskih dolin, Sorško polje s prekrasnimi kulisami gora v ozadju je edinstveno. Ne mislim samo na naravno lepoto, mislim pri tem na čisto realno gospodarsko vrednost. Trdimo, da smo reveži, da nam je zemlja skopa, malo rodna. In vendar smo bogatini, da nas bi marsikdo zavidal in da nas tudi v resnici zavidajo. Po tujini se je klatil naš človek za kruhom, prekrasna slovenska zemlja nam je bila maceha. Ali je res bilo to potrebno, ali se zares ne more živeti na tej zemlji? Ali nas je preveč rodila slovenska mati, da nas Slovenija ne bi mogla prehraniti? Tako smo se o toženo spravevali in begali v svet, v naših krajih je pa uspeval tujec.

Ako se ozrem samo na kmetijstvo, ako torej pustim vse druge gospodarske panoge ob strani, se vprašam: ali res naša zemlja v najožjem smislu besede ne more prehraniti več ljudi, kakor jih je preživljala doslej? Ali ima naš kmet res premalo zemlje, ali ne more več živeti samo od dela na kmetiji? Ali je mogoče, da se naše kmetijstvo še bolj intenzivira, naša zemlja še bolj izkoristi, kakor se je izkoristila doslej, ali ne?

Lahko trdim, da je naše poljedelstvo zares že intenzivno v primeri z drugimi deželami. Vendar še ni doseglo ene najvišje točke intenzivne izrabe, da bi bil vsak napredek še izključen. Daleč smo še od ene najvišje točke izrabe naših njiv, ki ne dopušča več dviganja pridelkov. Naša statistika izkazuje razmeroma zelo nizke pridelke, tako nizke, da bi morali vsi kmetovalci priti na kant, če bi bile vse številke točne. Ne bom raziskoval, odkod takšne številke, toda prav zares so pridelki povprečno urejene kmetije mnogo višji kakor jih čitamo v raznih izkazih. Tudi take višje pridelkov dosežemo, da prav nič ne zaostajamo za inozemstvom. Seveda so to posamezni primeri, merodajno je pa le poprečje pridelkov, ki ga pa le zelo težko pravilno izračunamo.

Če pišejo tujci, da pridelajo krmilne pese 1000 do 1200 q na ha, jim lahko povemo, da smo tudi mi letos pridelali po 10 vagonov pese, po 36q pšenice, po tri vagone krompirja itd. In vendar nismo še uporabljali pri tem najvišje količine umetnih gnojil. Vina nam lahko dajo naše gorice 60—80, tudi 100 hl na hektar, eno drevo nekaj stotov sadja itd. So to posamezna posestva, posamezni primeri, toda prav ti primeri nam kažejo, kaj je mogoče doseči na naši zemlji, v našem podnebju. Če v vzornem vinogradu priteče iz tri 60 hl najboljšega vina, v sedmih pa komaj 20 hl kislega, ni temu kriva priroda, zemlja, podnebje, temveč je vzrok neke drugje. Vzrok je v neznanju, v mali uporabi proizvodnih sredstev, po domače povedano, v premali porabi gnojil, gnojil, strojev, delovnih sil, zaščitnih sredstev, znanja.

Za vse to je potreben denar, bi me kdo zavrnil. Res je. Toda tudi to je res, da denar ni nekaj takega, kar ti more dati samo priroda; denar je človeški izum, ki ima v socialistični družbi čisto drugačen značaj, kakor ga ima v kapitalističnem svetu. Ker ni imel naš kmet dovolj proizvodnih sredstev, zato je odganjal svoje otroke v svet za službo, zato je bila njegova kmetija vedno v istem in enakem stanju, kakor jo je podedoval od očeta, oče pa od deda in tako nazaj v preteklost.

Zelo zanimiva je bila razprava o tem, koliko smo v kmetijstvu napredovali, recimo, v zadnjih petdesetih letih. Najbrž bi bilo zelo nezadovoljni z izidom te preiskave. Gotovo smo stopili za korak naprej v nekaterih vrstah, pr. v uporabi strojev v kmetijstvu, tudi življenska stopnja našega kmeta se je gotovo zvišala življenje samo je postalo udobnejše z uvedbo modernih prirobnic, skupni dohodek iz kmetijstva je pa ostal na isti višini, kot na koncu preteklega stoletja. Torej le skromen napredek v tako dolgi dobi. Na zunanji se naše polje, naši vinogradi, naši sadovnjaki niso prav nič spremenili. Po naših hlevih ži-

sadnim drevjem bo rasla zelenjava in jagode. Njive bo obračal traktorski plug, pridelke bo spravil stroj. Kosec bo z eno roko zviljal svačlico, z drugo bo pa vodil samohodno kosilnico. Po zelenih, bujnih umetnih travnikih se bo pasla zajetna živina, detelja bo pa glavna kрма in pa seno z zasejanih travnikov. Na njivah se bodo žita umaknila drugim posevkom in nasadom. Pridelovali bomo razno seme, ki ga dosedaj komaj najdemo po naših njivah. S semeni bomo dobro zaslužili; pridelovanje žit se nam ne bo izplačalo. Pridelovali bomo seme detelje raznih vrst, trav in zelenjadnic. Krompir nam bo zvest prijatelj in hvaležen plačnik skrbri, ki mu jo bomo posvečali.

Naše njive bodo lepo zrasle, pravilne oblike in velikosti. Potoki bodo tekli naravnost, brez ovinkov. Priroda postane še mnogo lepša, če človek položi svojo delovno roko nanjo. Kroška in umerjena postane, izgubi divjino, neurejenost. Lepa je divja zmeda naših njiv in travnikov, koristna pa prav nič. Se lepše in koristno poleg vsega tega je pa lepo urejeno širno polje.

Nimam prividov ali bolne fantazije, kakor bi kdo utegnil misliti, temveč čisto jasne poglede v bodočnost. Novi rod bo preobrazil zunanje lice naše kmetije, naše dežele sploh. Delo prirodnih rok v načrtu socialističnem gospodarstvu bo ustvarilo čudež, ki ga danes že slutimo in občutimo. (Kmetijski glas)

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje z 2. strani.)
ni šteje za 18 fantov. In ne samo to: držimo se pokonci kot cvek in smo Stajerci, Gorenjci, Dolenjci, Primorci, Belokranjci itd.

Torej vabimo vse vdove iz vseh krajev na naš ples. Postregli bom vsem dobro, plesali pa bomo, da se bo vse kadilo. Priti jih mora vsaj dva ducata, kajti en ducat bi jih bilo premalo za nas. Če pa se ne boste udeležile naše zabave, bomo pa vdovci poslali svoj štab k vam, kateri bo opazoval, če ste res tako lepe.

Na svidenje na veselici vseh

John Korča.

Spremembe imigracijskih in naturalizacijskih pravil

za tujerodne neveste vojakov in tujerodne otroke

II.

(2) Predsednikov proglas za vključitev sovražnosti prizadeva tudi takozvani "G. I. Fiancee Act" od 29. jun. 1946. Omenjeni zakon namreč omogoča pripust nevest ali zaročenk kot obiskovalk, da se lahko poroče, če je v njih slučaj navadna slučajna kvota, po kateri bi morale biti pripuščene že izčrpana ob času, ko vlože prošnjo za vstop, ali za vizo. Seveda mora biti taka zaročenka (v slučaju možkih, ki so zaročeni z ameriški v vojnih silah Zed. držav službujočimi ženskami, ima zaročenec iste pravice) nevesta ameriške državljanke, ki služi ali pa je že bil častno odpuščen iz vojnih sil Zed. držav tekom druge svetovne vojne.

Peti člen zgoraj imenovanega zakona določa, da se smatra z ozirom na te odredbe, da se je vojna pričela 1. sept. 1939, uradno pa, da je zaključena, ko izda tozadevno skupno resolucija naš kongres, obe zbornici, ali pa z objavo predsedniške proklamacije zaključitve sovražnosti. Razumljivo je torej, da o n. ki so nastopili službo po opoldanski uri 31. dec. 1946, ne bodo z ozirom na izreden priseljeniški zakon za zaročenke in zaročenec deležni olajšav, ki jih določa v slučaju, da se zaroči s tujerodnjaki ali tujerodcem tekom dobe svojega službovanja.

Treba je pomniti, da po G. I. zakonu za pripustitev zaročenk in zaročencev, morajo isti v Zed. države pred ali na 1. juli 1947. Ako ima torej kateri od naših službujočih vojakov ali veteranov namen privedi iz kake zunanje dežele svojo zaročenko (ženske zaročenke), se mora poizniti, ker bo rok časa, ki je določen, naglo potekel.

Ruski raziskovalci notranje Azije

Pjotr Kuzmič Kozlov spada v vrste neutrujnih raziskovalcev notranje Azije, ki so postali po svojih odkritjih slavni po vsem svetu. Najslavnejši raziskovalec centralne Azije je general Prševalskij, takoj pa mu sledi po uspehih njegov učenc Kozlov. Oba sta bila naravnost strastna raziskovalca in potovanja pa tudi lovca, ki ju je valila neraziskana tujina. Kozlov se je rodil v kmečki družini v smolenskem okrožju in sicer 1. 1863. Že v šoli je kazal veliko zanimanje za tuje dežele. Po končani šoli je dobil skromno uradniško službo v sladkorni tovarni domačega okraja. V njegovo vas pa je prišel slučajno general Prševalskij, ki se je naselil tamkaj, da bi napisal izsledke tretjega potovanja po oddaljenih deželah notranje Azije. Komaj 15 letni mladenič se je na spredušno spoznal s Prševalskim, ki je takoj opazil njegovo zanimanje za tuje dežele. Kasneje mu je omogočil nadaljnje šolanje na realki, gledal pa je tudi, da se je vojaško naobrazil, kar je bilo tiste čase mnogo potrebno, če se je hotel posvetiti raziskovanju oddaljenih azijskih dežel.

Tako je dosegel svoj cilj in se pridružil četrtemu raziskovanju svojega velikega učitelja generala Prševalskega po nepoznatih deželah notranje Azije. Tedaj je prehodil z drugimi člani ekspedicije nad 7000 km poti, prešel puščavo Gobi, prodiral na severu Tibeta dalje proti vzhodu in je raziskaval tudi pokrajino vzdolž reke Tarime. Seznanil se je z vsemi vprašanji, ki zanimajo učenjaka in vedmami, ki jih mora raziskovalec obvladati. Zato je bil pri naslednji ekspediciji generala Prševalskega spet zraven.

Na predvečer odpotovanja ekspedicije pa je Prševalskega pravovrnen vdovec, ki se bo vršila dne 22. marca.

John Korča.

ob jezeru Isik-kul doletela smrt in je prevzel vodstvo ekspedicije učenjak M. K. Pevcov. Ta ekspedicija je raziskala dotlej še popolnoma nepoznane kraje severnega Tibeta in je to potovanje silno obogatilo znanje Kozlova. Pozneje je povzel dve potovanji na lastno pest in izdal vtise in zapiske v knjigi. Knjiga je povzročila ogromno pozornost in je Kozlov, ki je žel že takrat veliko priznanje, lahko odšel spet na raziskovanje notranje Azije k ekspediciji, ki jo je organiziralo Rusko geografsko društvo. To ekspedicijo je vodil geograf V. I. Roborovski, za njegovega namestnika pa je bil imenovan Kozlov.

Ta ekspedicija je raziskovala prostrano pogorje srednje Azije Tjan-San in severovzhodni Tibet. Tu je Roborovski obšel in ga je Kozlov, ne da bi prekinil z raziskovalnimi deli, po silnih naporih spravil do mesta Kjahta.

Po kratkem prestanku je Kozlov v domovini organiziral novo samostojno ekspedicijo v srce notranje Azije. Ta ekspedicija je v tri leta trajajočem potovanju prevalila 10.000 km, dospela do izvirkov reke Chunge in prišla do gornjega toka Mekonga, največje reke Indokine, raziskala tudi porečje Modre reke, prišla v tibetsko provinco Kam in v druge še neraziskane predele. Ekspedicija se je vrnila z zapiski in dokazi o silno bogatem živalskem svetu teh ogromnih dežel in veličastnih pogorij.

Kozlov pa se je 1. 1907 ponovno podal na pot in prodiral vse dalje v puščavo Gobi, kjer je odkril ostanke zapuščenega mesta Karakoto. Tam je ekspedicija pričela z odkopavanjem in spravila na dan bogat material. V Petrograd poslano najdbe so povzročile tako pozornost, da je dobila ekspedicija nalog z odkopavanjem nadaljevati. Raziskovalci so odkopali nad 2000 knjig, ki so ležale v zemlji od pradavnine, dalje krasne slike na svili in platnu, ki so se obdržale v suhi puščavski klimi. Najdbe in študij istih so pokazale, da je bilo mesto Karakoto aredišče davno izginulega borbenege naroda Sisjev, ki so ga 800 let poprej porušili Kitajci.

Kozlovi uspehi so jeli zanimati ves svet.

Svojo zadnjo ekspedicijo je organiziral Kozlov 1. 1923. Namenil se je z njo v Laso, glavno mesto Tibeta, nato pa je krenil v severno Mongolijo, kjer je odkril in preiskal stare grobove. V njih je našel veliko starih svilenih oblačil, ki so bila začuda dobro ohranjena, našel pa je, tudi dragoceno preprogo in nešteto drugih predmetov, ki so bili zakopani že nad 2.000 let. Za svoje izredne zasluge je bil Pjotr Kuzmič Kozlov 1. 1928 imenovan za člana Ukrajinske akademije znanosti. Umrli je 1. 1935 v 72. letu starosti.—K. S.

Ko se je Chaplin še kot majhen dečko vračal iz šole, je v neki trgovini razbil okno. Precej je začel bežati, toda trgovca je bil hitrejši in ga je ujel. "Ti razbojnik mali," mu je rekel, ali ne veš, da je treba okno tudi plačati, če ga razbiješ?" "Vem," je odgovoril Chaplin, "zato sem pa tudi tekel, da bi prej prinesel denar od doma."

Walter Reuther, predsednik avtne unije CIO, je prišel pred senatni odtok za delo, kjer se kuje stroga protidelaška zakonodaja, oborožen s podatki o inflaciji cen in profitov. Dejal je, da je kupna moč ameriškega delavstva danes manjša kot je bila leta 1940. "free enterpriserji" pa žanjejo profite kot jih niso želi v vsej zgodovini dežele. Burboncem se tak jezik sveda ne dopade.

Slovenska narodna podpora jednota

2637-59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

GLAVNI ODBOR

Izvršni odbor
VINCENT CAINKAR, gl. predsednik 2637 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
F. A. VIDER, gl. tajnik 2637 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
ANTON TROJAN, gl. pomožni tajnik 2637 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
MIRKO G. KUHEL, gl. blaginjak 2637 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
LAWRENCE GRADISEK, tajnik bol. odd. 2637 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
MICHAEL VROHNIK, direkt. mlad. odd. 2637 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
PHILIP GODINA, upravitelj Prosvete 2637 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
ANTON GARDEN, urednik Prosvete 2637 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.

Podpredsedništva
RAYMOND TRAVNIK, prvi podpredsednik 7525 Middlepointe, Dearborn, Mich.
JOSEPH CULKAR, drugi podpredsednik 417 Woodland Ave., Johnstown, Pa.

Dистриktni podpredsedništva
JOHN V. CEBULAR, prvo okrožje 2126 Shallock St., Philadelphia 34, Pa.
VINCENT CAINKAR, drugo okrožje Box 24, Herndon, Pa.
JAMES MAGLICH, tretje okrožje R. D. 1, Oakdale, Pa.
JOSEPH FIFOLT, četrto okrožje 1237 E. 60th St., Cleveland 3, Ohio
JOHN SPILLAR, peto okrožje 3919 Randall St., St. Louis 38, Mo.
URSULA AMERHOF, šest. okrožje 418 Pierce St., Eveleth, Minn.
JOHN PETRITZ, sedmo okrožje 2420 Carmuna Ave., Los Angeles 16, Calif.
FRANK POLSAK, osmi okrožje 305 3rd St. W., Roundup, Mont.

Gospodarski odbor
MATH PETROVICH, predsednik 253 E. 35th St., Cleveland 18, Ohio
VINCENT CAINKAR, 2637 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
F. A. VIDER, 2637 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
MIRKO G. KUHEL, 2637 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
JACOB ZUPAN, 1400 S. Lombard Ave., Berwyn, Ill.
RUDOLPH LISCH, 700 E. 29th St., Euclid, Ohio
DONALD J. LOTRICH, 1907 So. Trumbull Ave., Chicago 23, Ill.

Porotni odbor
ANTON SHULAR, predsednik Box 27, Arma, Kansas
FRANK VRATARICH 315 Pierce St., Lawrence, Pa.
ANDREW VIDRICH 706 Forest Ave., Johnstown, Pa.
JOHN KOBEL, 308 So. 62nd St. W., Duluth 7, Minn.
CAMILUS ZARNICK 2604 W. 67th St., Cleveland 2, Ohio

Nadporotni odbor
FRANK ZAITZ, predsednik 2301 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
MICHAEL R. KUMER Box 94, Universal, Pa.
MATTHEW J. TURK 2646 S. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
LOUIS KAPRILE 18301 East Park Drive, Cleveland, Ohio
ANDREW GRUM 17182 Snowden, Detroit 21, Mich.

V Hercegovini bodo gojili bombaž

Ljubljana. — V naši državi imamo naravne pogoje za pridelovanje vseh mogočih dobrin, ki smo jih pa v stari Jugoslaviji, ne samo iz nekeke komodnosti, marveč v prvi vrsti zaradi špekulacij posameznikov ali celih družb, največkrat pa celo po žrebnih tujcev, hudo zanemarili. Takrat smo jemali le to, kar nam je narava tako rekoč naravnost vlekla, malo pa smo skrbeli za to, da bi se ozrli okrog in bi se vprašali, kaj še nam lahko da domača zemlja, da tistega ne bi bilo treba drago plačevati v tujini.

Tako je bilo tudi z obleko, oziroma z blagom za obleke. Tudi sedaj še nismo v tem pogledu na najboljšem, treba pa je, da temu odpomoremo. Naše tovarne zahtevajo surovine za izdelovanje blaga, nočemo pa prekomerno uvažati teh surovin, ker uvoz blaga podražuje. Hočemo torej tudi surovine za izdelovanje blaga, v kolikor se da, pridelovati doma.

V Makedoniji so bile že poprej, sedaj pa so še večje površine zemlje obdelane za pridelovanje bombaža, ki je poleg volne ena glavnih surovin za naše tekstilne tovarne. Toda tudi južne predele Hercegovine za njeno sredozemsko klimo. Tudi na tej zemlji in v tem podnebju je mogoče gojiti bombaž, kar je sedaj že dokazano. Dočim so poprej tamkaj sejali žitarice, ki se nikakor niso izplačale, je sedaj ministrstvo LR Bosne in Hercegovine odredilo, da se bo odsele v Strugah, Ilihi, Opuznu, Lastvi, Ljublinju, Ravnu, Zavalu in drugih krajih nasadilo bombaž. Že letos so tamkaj pridelali dokaj bombaža in znaša doprinos 1200 kg na 1 ha, nekatere vrste pa so dale celo 1500 kg. Ministrstvo za kmetijstvo LR Bosne in Hercegovine je sedaj odločilo, da se razen bombaža prične z gojitvijo še drugih

subtropskih, povečini industrijskih rastlin v teh krajih. V to svrhu bodo izpeljane tudi razne namakalne naprave. Vrh tega je ministrstvo sklenilo s pridelovalci za daljšo dobo pogodbo, to pa pod takimi pogoji, ki bodo kmata res zadovoljili.

Kolike važnosti je gojitev bombaža pri nas, nam dokazuje dejstvo, da smo plačevali v letih od 1922 do 1. 1935 za uvoženi surovi ali predelani bombaž letno povprečno po 1 milijardo in 400 milijonov dinarjev, kasneje pa tudi ne dosti manj. Razen tega vsebuje bombažno seme 15 do 21% olja, prešane pogache pa lahko porabimo za živalsko krmo.

Angleška kriza in Amerika

LONDON. — ONA — Vesti o tem, kako ameriško časopisje presoja angleško krizo, je tukajšnje javnost hudo prizadelo. Največ govore Angličani o neki brzojavki listu New York Timesu, v kateri pravi poročevalec, da se "Velika Britanija polagoma pogreza v razred siromašnosti, kakršne zahodna Evropa že ni poznala skozi dolge dobe".

Deloma bo to rodilo morda dobre posledice, kajti stvar navaja Angličani k temu, da trezno premerjajo svoj položaj in nekoliko revidirajo svoja naziranja o angleškem bogastvu in vplivu, ki se tako hitro gubi v svetu. Torej časopisje očita vladi, da je kriva nesreče, toda resnica je, da je vsa dežela—vključno industrijski in podjetniški krogi—odgovorna.

Le majhen odstotek posojil, katere je dobila Velika Britanija, "je povečene moderniziranju industrijske opreme, navzlic temu, da so si vsi zdravo misleči ljudje edino v tem, da bi bila to edina rešitev za zastarelo angleško produkcijo. Toda vlada bi se le nerada odločila naložiti narodu na ramena breme, ki bi bilo potrebno, da se to izvede.

KAINZ

Slavnemu igralcu Kainzu se ni godilo vedno tako dobro kot v poslednjih letih. V mladih letih je moral dolgo igrati po majhnih podeželskih odrih. Nekoč je na takem majhnem odru igral junaka, ki na koncu igre obleži mrtev na odru. Vse je bilo pri kraju, Kainz se je zgrudil in obležal. Toda zator ni hotel pasti. Kainz je nekaj časa ležal kot mrtev, potem pa je počasi vstal in rekel: "Človeku še po smrti ne dajo miru."

ŠKOTSKI

Vprašali so Škota, kdaj je najbolj srečen. Rekel je, da na dan svojega pogreba, ker bodo morali drugi zanj plačati vse stroške.

Nekdo, ki je šlihal že nešteto šal na škotsko skopost, je podvomil o tem: "Ne verjamem," je rekel, "da bi bili ti ljudje res tako skopi." Pa so mu odgovorili, da res niso tako skopi kot se o njih govori, ampak še bolj.

